

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ.

ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟ 1870.

ΜΙΑΝ τῶν ἡμερῶν τοῦ μηνὸς ὀκτωβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους εὗρέσθην ἐν τῇ γλυπτοθήκῃ τοῦ Βατικανοῦ. Βαρέως φέρων τὸν θάνατον φιλτάτου μοι προσώπου, τὸν θαυμασμὸν τῶν ὠραίων τῆς τέχνης ἀριστουργημάτων ἐζήτουν ὡς ἀνακούφισιν θλίψεως. Ὡραιότης ἦτον ἡ ἡμέρα ἐκείνη, καὶ ὁ ἥλιος, περιλαμπὺς καὶ μαρμαρυγῶδης ἐσελάγιζεν ἐν ταῖς στοαῖς τοῦ Βατικανοῦ καὶ κατεφώτιζε τὸν λευκὸν τοῦ ἡμετέρου Πεντελικοῦ λίθον. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ αἶθριον τοῦτο τοῦ καιροῦ ἐκάλει εἰς τὰ περίχωρα τοὺς πολυαρίθμους φοιτητάς τῆς αἰωνίας πόλεως, αἱ αἰῶνισσαι ἐκεῖναι ἦσαν σχεδὸν κεναί. Περιερχόμενος, ἐστάσθην ἐνώπιον ἀγάλματός τινος τῆς Ἀφροδίτης, τεχνουργήματος ἑλληνικοῦ, τεχνουργήματος ὠραίου, ᾗ μᾶλλον εἰπεῖν ἐξαισίου, καίτοι μὴ δυναμένου νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν ἀναδυομένην Ἀφροδίτην, φυλασσομένην ἐγκλειστον ἐντὸς θαλαμίσκου τινὸς τοῦ Βατικανοῦ (α), καὶ ὀλιγώτερον ἀκόμη πρὸς τὴν Ἀφροδίτην τοῦ Καπιτωλίου (β). Καὶ ὥστό-

(α) Ἡ εἴσοδος ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ἄνδρας.

(β) Φυλάττεται ἐπίσης ἐντὸς μικροῦ θαλαμίσκου.

σον, ἐξαίσιον, τὸ ἐπαναλαμβάνω, ἐφαίνετο τὸ ἔργον καὶ ἐγὼ ἀκορέστως τὸ ἐθαύμαζον. Μαλακῶς καὶ εὐλυγίστως ἐκυρτοῦντο οἱ ὦμοι, ἐπιχαρίτως καὶ αὐτοφυῶς καταλήγοντες εἰς ὀσφὺν ῥαδινὴν καὶ εὐκίνητον. Τὸ στῆθος εἶχε τὴν μετρίαν ἐκείνην ἀνάπτυξιν, ἥτις διακρίνει τὴν ἑλληνικὴν φυλὴν, καὶ τούτου ἔνεκα, εἰς τὰ ἡκρωτηριασμένα ἀρχαῖα ἀγάλματα, συγχέομεν πολλάκις τὰ δύο φύλα. Οἱ μηροὶ καὶ ὅλον τὸ ὀπισθεν μέρος τοῦ σώματος ἦσαν ἐπίσης λεπτοφυεῖς, εὐσχημάτιστοι, ἄβροὶ τὸ κύρτωμα, εὐκρινεῖς τὸν τύπον, καὶ ὡς κορμοὶ στήλης μετὰ τῶν σκελῶν καὶ τῶν ποδῶν συνενούμενοι. Ἡ δὲ λεπτότης τῶν μυῶνων ἦτον τοιαύτη, ὥστε νὰ μανῇ βλέπουσα αὐτὴν ἡ ἰδίᾳ Ἀφροδίτῃ, τὸ πρωτότυπον αὐτὸ τοῦ ἀγάλματος. Οἱ βραχίονες κατήρχοντο εὐπρεπῶς, καὶ προσήρμοζον ἐξαισιῶς ἐπὶ τῶν καρπῶν δύο ἀγλαὰς μικρὰς χεῖρας. Καὶ ὁ ποῦς! ὁ πολυθέληγτρος μικρὸς ποῦς! Ἡ πτέρνα εὐπαγῆς ὡς σφαῖρα ἐλεφαντίνη, τὸ πέλμα στενὸν καὶ ἐντενές, ὁ τارسὸς ἐμφαλωτὸς, καὶ πέντε μικρῶν δακτύλων στοιχὰς κομψοτάτη. Ὡ πόσα φιλήματα ἤθελον καλύψει τοὺς ὠραίους τούτους μικροὺς πίδαας, εἴαν σὰρξ καὶ ὀστά ἦσαν οἱ πόδες οὗτοι! Περὶ τῆς κεφαλῆς τῆς θεᾶς μου δὲν λαλῶ· ἦτον κεφαλὴ νεωτέρα, προσηρμοσμένη ἐπὶ τοῦ παλαιοῦ κολοβοῦ ἀγάλματος. (α)

Ἐμενον λοιπὸν ἐκεῖ ὄρσιος, τὰς διόπτρας ἔχων ἐπὶ τῆς ῥινός, τὸν πῖλον ἀνὰ χεῖρας, τὴν βακτηρίαν ὑπὸ μάλῃς, εὐλαβῆς, σιωπηρὸς, θαυμάζων τὴν συμπολίτιν μου, τὴν ἑλληνίδα· ἤμην ὅλως βεβυσμμένος εἰς τὴν θεωρίαν ἐκείνην

(α) Συνήθως αἱ ἐπισκευαὶ αὗται γίνονται τόσον ἐπιδεξίως, ὥστε δυσκόλως διακρίνονται ὑπὸ τῶν μὴ εἰδότων.

ἡσθιανόμην τὸ ἡδονικὸν ἐκεῖνο αἴσθημα ὅπερ διεγείρει ἐν ἡμῖν ἡ θεία ὠραία γυναικός· μὲν ἐκυρίευσεν ἡ γλυκεῖα μέση τοῦ θαυμασμοῦ τῶν ἐξαισιῶς ἀκριβῶν καὶ ὑπερανθρώπως κομψῶν ἐκείνων τύπων, καὶ ἐξεθείαζον ἐν ἑμαυτῷ τὴν θείαν ἀληθῶς ἐκείνην τέχνην, τὴν δυνηθεῖσαν νὰ παραστήσῃ τόσον ἐντελῶς τὴν φύσιν, καθιστῶσα αὐτὴν ἰδανικὴν.

— Ὑπάρχει ἄράγε ἐν τῷ κόσμῳ, ἔλεγον κατ' ἑμαυτὸν, ὠραιότερα γυνὴ τῆς Ἑλληνίδος;

Μόλις ὁ λογισμὸς οὗτος διῆλθε τὴν κεφαλὴν μου, καὶ ἤκουσα φωνὴν ψιθυρίζουσαν ὀπίσω μου, ἐν νεωτέρᾳ ἐλληνικῇ διαλέκτῳ, τὰς αὐτὰς λέξεις.

— Ὑπάρχει ἄράγε ὠραιότερα γυνὴ τῆς Ἑλληνίδος; Ἰδέ!

Στρέφομαι εὐθὺς καὶ βλέπω πλησίον μου ξανθὸν τινα κύριον καὶ ῥοδόχρουν, δεικνύοντα διὰ τοῦ δακτύλου εἰς παρισταμένην αὐτῷ νεᾶνιν τὸ παρ' ἑμοῦ θαυμαζόμενον ἄγαλμα.

Ἡ ἐλληνικὴ προφορά τοῦ κυρίου τούτου δὲν ἦτον προφορὰ τῆς ἡμετέρας πατρίδος· τὸν ἐξέλαβον ὥς γερμανόν.

— Ναί, ἀπεκρίθη ἡ νεᾶνις, ἐν καθαρᾷ ἀττικῇ προφορᾷ, ναί, αἱ ἐλληνίδες τῆς ἀρχαιότητος Ἀλλ' αἱ σημεριναί;

— Αἱ σημεριναί, ἀνέκραξε μετ' ἐνθουσιασμοῦ ὁ ἀνὴρ, αἱ σημεριναί! Αἱ σημεριναί εἶναι ἔτι ὠραιότεραι τῶν προμητόρων των, καὶ ἀπόδειξις τούτου εἶσαι σὺ, φιλτάτη μου.

Ἡ νεᾶνις, ἥτις ἀληθῶς ἦτον ὠραιότατη, ἠρυσθρίασεν ὥς κεράσιον, ὁ δὲ ἀνὴρ, σαρδόνιον ἀνακαγχάσας, ἔλαβεν αὐτὴν ὑπὸ τὸν βραχίονα, καὶ ἀπεμακρύνθησαν ἵνα θαυμάσωσιν ἀπωτέρω σάτυρόν τινα μεγίστην οὐράν ἔχοντα.

Ἀναμφιβόλως ἡ γυνὴ ἐκείνη ἦτον ἑλληνίς, καὶ ἑλληνίς ἐξ Ἀθηνῶν, καὶ δαιμονίως ὡραία, σᾶς βεβαιῶ· ἀλλ' ὁ γερμανὸς ἐκεῖνος ποῖος ἄράγε ἦτον; μὴ τάχα σύζυγος; Ἡδέλῃσα νὰ τὸ πιστεύσω, ἀλλὰ πῶς νὰ τοὺς πλησιάσω; Ἀλλοτε οἱ Ἕλληνες σπανίως περιηγοῦντο, καὶ ὁσάκις ἀπηντῶμεν ἓνα ἐξ αὐτῶν, ἐρρίπτόμεθα εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων· ἀδελφέ! ἐδῶ, ἀδελφέ! ἐκεῖ· ἀλλὰ τὴν σήμερον οἱ Ἕλληνες περιηγοῦνται τόσον, ἂν ὅχι πλειότερον, ὅσον καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη. Συναπαντῶνται λοιπὸν, καὶ ἑλληνιστὶ λαλοῦσι, καὶ ἀναγνωρίζονται, πολλάκις δὲ καὶ ὑποβλέπονται, πολλάκις ἀκόμη καὶ μορφασμοὺς ἐκτοξεύουσι κατ' ἀλλήλων, καὶ ἕκαστος ἀπέρχεται εἰς τὰ ἴδια.

Ἐν τούτοις, ἡ μικρὰ συμπολιτίς μου, ὅχι τὸ ἄγαλμα, ἀλλὰ τὸ κατὰ σάρκα καὶ ὅστ' αὐτὸ σῶμα, ἦτον ὅλη καλὴ καὶ χαρίεσσα· καὶ ἀκαταπαύστως αὐτὴν εἶχον κατὰ νοῦν, διερχόμενος τὰς ἄλλας αἰθούσας τοῦ Βατικανοῦ. Κατέβην εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Πέτρου, ἵσως ἐπ' ἐλπίδι νὰ τὴν ἰδῶ καὶ πάλιν· ἐκεῖθεν μετέβην εἰς τὸν Πίγκιον λόφον, τὸν συνηθέστερον περίπατον τῆς Ῥώμης, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπέστρεψα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς Ἀθηνᾶς, ἐν τῶν πολλῶν τῆς Ῥώμης ξενοδοχείων, ὅπου εἶχον καταλύσει. Ἐν τῇ τραπέζῃ τῆς συνεστιάσεως, τραπέζῃ ὅπου συντρώγουσι διακόσιοι ἄνδρες καὶ ἐπέκεινα, ἡ τύχη, ἡ ἐξαισίως θαυματουργὸς τύχη, μ' ἐτοποθέτησε πλησίον τῆς συμπολίτιδός μου καὶ τοῦ συνοδοιπόρου αὐτῆς. Ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἐδίστασα ἂν ἔπρεπε ν' ἀπευθύνω πρὸς αὐτοὺς τὸν λόγον, ἀλλὰ, φοβούμενος νῆαν ἄλλην ὥς τὴν τῆς πρωΐας ἀνακάλυψιν, ἀπεκότησα.

— Εἶστε Ἕλληνίς. Κυρία; εἶπα πρὸς αὐτὴν ἑλληνιστί.

Μάλιστα, Κύριε, ἀπεκρίθη ἀτενίσασα τοὺς ὠραίους καὶ μεγάλους ὀφθαλμούς της ὡς τῆς βοώπιδος Ἀθηναῖς.

— Ἐκ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος;

— Μάλιστα, ἐξ Ἀθηνῶν.

— ὦ! τότε πρέπει νὰ γνωρίζετε τὸ ὄνομά μου
Εἶμαι, καὶ ἐγὼ, τῶν Ἀθηνῶν τέκνον.

Καὶ εἶπα τὸ ὄνομά μου.

Προσεβλήθη δυστυχῶς ἡ φιλαυτία μου ὅτε ἤκουσα ὅτι τὸ ὄνομά μου ἦτον παντελῶς εἰς αὐτὴν ἄγνωστον! Κλείου λοιπὸν ἐντὸς τοῦ σπουδαστηρίου σου ὅταν ὁ ἥλιος σέ προσκαλῇ ἔξω, μελάνονε χάρτην, κηλίδονε τοὺς ἀβροὺς δακτύλους σου, δημοσίευε τεσσαρακοντάδα ὅλην τόμων καὶ φυλλαδίων, καὶ νὰ ἔρχεται ἔπειτα τοιαύτη πολυτέλγητρος γυνὴ τῆς πατρίδος σου, γυνὴ γραμματισμένη, ἂν ἐρίξης, νὰ σοῦ λέγῃ κατα πρόσωπον· “Τὸ ὄνομά σας, Κύριε, μοὶ εἶναι ἐλοτελῶς ἄγνωστον!”

Ἐν τούτοις ἡ φιλαυτία μου δὲν ἔμεινε πολλὴν ὥραν ἄνευ ἐκανοποιήσεως, ἐκανοποιήσεως ὅμως πολλὰ πλαγίας, ἐξ ἐκείνων τὰς ἐποίας μονομάχοι τινὲς τῶν Ἀθηνῶν ἀποδέχονται λίαν εὐκόλως.

Τὸν συλλαβισμόν τοῦ ὀνόματός μου ἀκούσας ὁ μετὰ τῆς ὠραίας Ἀθηναίας ἀνὴρ ἀνέκραξε.

— Καὶ πῶς, εἶστε σεῖς, κύριε Δουβρέ καὶ δὲν μὲ γνωρίζετε; Ἐσώσατε τὴν ζωὴν μου ἐν Ἀθήναις πρὸ δεκαπέντε ἐτῶν. Ἐγὼ εἶμαι ὁ Μ. * * *

Καὶ ἀληθῶς ὁ κύριος Τριάστερος εἶχεν ἐλθεῖ κατὰ τὸ 1855 εἰς Ἀθήνας, ὅτε ἐγὼ διεύθυνον τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, φέρων συστατικὴν πρὸς ἐμέ ἐπιστο-

λήν τοῦ πατρός μου. Ἐνόσησε τότε ὁ κύριος Τριάστερος ἐπικινδύνως ἐκ τυφοειδοῦς πυρετοῦ, καὶ ἀπεποιεῖτο νὰ δεχθῇ ἐπίσκεψιν ἱατροῦ. Ἐδέησε λοιπὸν νὰ καταφύγωμεν, ἐγὼ καὶ ἄλλο τι πρόσωπον, εἰς βίαια μέσα, πρὸς σωφρονισμόν τοῦ ἡμετέρου ἀσθενοῦς. Ἀμα θεραπευθεὶς, ἀνεχώρησεν ἐξ Ἀθηνῶν καὶ δὲν τὸν εἶδον πλέον. Ἐλησιμόνησεν ὁλωσδιόλου νὰ μοὶ στείλῃ μετὰλλιον σώστρου, καὶ οὔτε καὶ ἐπιστολήν εὐχαριστήριον. Ἐκτακτος ἀληθῶς ἀνὴρ εἶναι ὁ κύριος οὗτος Τριάστερος· Ὑιὸς ὢν γερμανοῦ ἀρωματοπώλου (α), ἄνευ περιουσίας, ἀλλὰ νοημοσύνην ἔχων ἀπέραντον, κατάρθωσε ν' ἀποκτήσῃ ἀμύθητα πλούτη· διῆλθε τὸν κόσμον ὅλον, τὴν Εὐρώπην, τὴν Ἀμερικὴν, τὴν Ἀσίαν — ἴσως δὲ καὶ τὴν Ἀφρικὴν καὶ τὴν Ὠκεανίαν, περὶ τούτου δὲν εἶμαι πολὺ βέβαιος, — διέμεινεν ἐπιπολὺ ἐν Κίνᾳ καὶ ἐν Ἰαπωνίᾳ, ἐδημοσίευσεν μάλιστα καὶ συγγραφὴν γαλλιστὶ περὶ Ἰαπωνίας. Κατὰ τὰς μακρας αὐτοῦ περιηγήσεις, εἶδεν ἐκ τοῦ πλησίον ἀνθρώπους καὶ πράγματα· ἐθαύμασε πολὺ τὸ ὠραῖον φύλον, καὶ τοῦτο τοσοῦτο μᾶλλον, καθ' ὅσον ὑπῆρξε δυστυχὴς αὐτὸς κατὰ τὰ οἰκιακὰ, ἂν καὶ ἀπέκτησε τέκνα· ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἦτον βωσσίς. Ἐν ταῖς μελέταις αὐτοῦ περὶ τοῦ γυναικείου φύλου ἔμεινε πεπεισμένος ὅτι ἡ ἑλληνὶς ὑπερέχει τῶν λοιπῶν γυναικῶν, ὡς καὶ αὐτῶν τῶν τῆς Κίνας, δι' ὧν ὁ λαμπρὸς ἡμῶν παρὰ τῇ γαλλικῇ αὐλῇ ἀντιπρόσωπος ἠθέλησε νὰ μᾶς

(α) Πρέπει ν' ἀναγνώσῃ τις τὴν αὐτοβιογραφίαν του, δημοσιευθεῖσαν ἐν προοιμίῳ τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ. Περὶ τῆς νήσου Ἰθάκης καὶ τῆς Πελοποννήσου, ἐν Παρισίοις, 1859. Ἐνεκα τῆς συγγραφῆς ταύτης, ὁ συγγραφεὺς ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφίας καὶ τῆς Φιλολογίας ὑπὸ πολλῶν γερμανικῶν ἀκαδημιῶν.

φιλοδωρήσῃ (α). Μία καὶ μόνη ἰδέα κατεκυρίευσεν ἔκτοτε τὸν ἐγκέφαλον τοῦ κυρίου Τριαστέρου· νὰ νυμφευθῇ ἑλληνίδα. Μὴ ἐπιτρεπομένης δὲ ὑπὸ τῶν ἡμετέρων αὐστηρῶν νόμων τῆς διγαμίας, ὁ Τριάστερος ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς τὸ διαζύγιον. Πῶς ὅμως κατώρθωσε νὰ λάβῃ διαζύγιον; Τοῦτο δὲν μᾶς ἀποβλέπει. Ἄμα ἐλεύθερος εὐρεθεὶς καὶ ἐλαφρὸς ὡς ὁ ζέφυρος, ὁ Τριάστερος ἐνθυμήθη Ἑλληνά τινα τῶν φίλων του, ἔχοντα ἀδελφὴν εὐειδῆ καὶ κατὰ πάντα ἀξιόλογον. Ἀπεδήμησε διὰ τοῦ σιδηροδρόμου ἐκ Πετροπόλεως εἰς Βιένναν· ἐκ Βιέννης εἰς Τεργέστην ἢ ὁδὸς δὲν εἶναι μακρὰ, ἐν Τεργέστη δὲ εὐρίσκονται ἄριστα καὶ κάλλιστα ἀτμόπλοια, μεταφέροντα τοὺς ἐπιβάτας εἰς Σύρον καὶ εἰς Πειραιᾶ.

Φθάνει ὁ Τριάστερος εἰς Πειραιᾶ, ἀναβαίνει πάλιν εἰς τὸν σιδηρόδρομον, ὅστις τῷ ἐφάνη ὡς ἀσυρμάτιον, καὶ εἰσέρχεται πνευστιῶν εἰς Ἀθήνας. Καταβάς εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, οὔτε κἂν τὰ κιβώτιά του ἀνοίγει, τρέχει δὲ καὶ κρούει τὴν θύραν τοῦ φίλου του. Ἀλλὰ τὰ πράγματα εἶχον λάβει ἄλλην μορφήν μετὰ τὴν τελευταίαν αὐτῶν συνέντευξιν· ὁ φίλος του εἶχε χειροτονηθῇ ἀρχιεπίσκοπος ἐν μιᾷ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ ἡ ἀδελφὴ του εἶχεν ὑπανδρευθῇ. Ὡς τῆς ἀπελπισίας τοῦ Τριαστέρου! Ἀλλ' ἂν μία ἑλληνὶς λείψῃ ἐκ τοῦ μέσου, ἐκάτὸν ἄλλαι εὐρίσκονται. Καὶ εὐρίσκει μίαν τῷ ὄντι χαριεστάτην, θελκτικωτάτην, τὴν τιμιότητα ἐν προσώπῳ, εὐλικρίνειαν, νοημοσύνην, ἀγαθότητα καρδίας, ὁρσότητα νοῦ, τὰ πάντα ἔχουσιν· καλὴν οἰκονόμον, πεπαιδευμέ-

(α) Δὲν ἐννοοῦμεν ἐνταῦθα τὸν ἐντιμον κύριον Ῥαγκαβῆν, ὃν καὶ ἀγαπῶμεν καὶ τιμῶμεν.

νην, Ξησαυρόν ἀληθῆ τέλος πάντων, εὗρεσθέντα τετραμμένον ἐνταῦθα, ἐν Ἀθήναις, ἐν μικρᾷ τινι γωνίᾳ, πλησίον τῶν ἐρειπίων τοῦ Γυμνασίου τοῦ Πτολεμαίου, ἀνήκουσαν εἰς οἰκογένειαν πτωχὴν μὲν, ἀλλ' ἐντιμοτάτην· ὁ δὲ Τριάστερος ἔχει ἑκατομμύρια.

Ὅτε ἠγέρσθημεν τῆς τραπέζης, ὅπου πολλὰ ὀλίγον εἶχον φάγει. — Ξελήσατε νὰ τὸ πιστεύσητε — ὁ Τριάστερος μοι εἶπε.

— Φίλτατέ μου Δουβρέ, μὴ νυμφευθῆς ἄλλην εἰμὴ ἑλληνίδα· μόναι αἱ ἑλληνίδες εἶναι ἀξίολογοι γυναῖκες, καὶ ἐγὼ, ὁ λαλῶν, λαλῶ ἐν πλήρει γνώσει. Ἐχω ἰδεῖ, φίλε μου, πολλὰ ἐκ τῶν τοιούτων, ἔχω ἰδεῖ!

Χωρὶς νὰ ἔχω ἰδεῖ τόσα, ὅσα ὁ Τριάστερος, ἤμην καὶ εἶμαι κατὰ τοῦτο ἐντελῶς μετ' αὐτοῦ σύμφωνος. Ἡ ἑλληνὶς εἶναι ἢ κατ' ἐξοχὴν γυνή· εἶναι τοιαύτη οἷαν ἐπιθυμῶ δι' ἐμέ καὶ διὰ πάντας τοὺς φίλους μου, μὴ πρὸς δυσαρέσκειαν τῆς εὐφροσύνης καὶ εὐπαιδευτοτάτης μου συνεργάτιδος κυρίας βαρονίδος Κ Ἡ ἑλληνὶς γίνεται ἀληθῆς σύντροφος τοῦ συζύγου της, καὶ ταυτίζεται ἐντελῶς μετ' αὐτοῦ, εἰς τρόπον ὥστε ἀνὴρ καὶ γυνή ν' ἀποτελῶσιν ἐν μόνον πρόσωπον. Εἶναι σύντροφος κατ' ὅλην τὴν μακρὰν πορείαν τοῦ βίου, σύντροφος νοήμων, δραστήριος καὶ φιλόπονος, εὐπειθής καὶ πιστός. Τὸ αἶσθημα αὐτῆς πρὸς τὸν ἴδιον σύζυγον εἶναι μίγμα τι εὐλαβείας καὶ ἀγάπης, τοῦ ὁποίου αἱ ἐκδηλώσεις εἶναι γοήτευμα ἀνεξάντλητον. Διτὴ, ὀλιγαρκῆς, οἰκονομικὴ, ἀνεκτικὴ, εὐαίσθητος, ἡ ἑλληνὶς ἀποκτᾷ διὰ τῆς ἀγωγῆς καὶ τῆς παιδείας ὅλα τὰ Ξεληττρα τῆς γυναικὸς τῆς Δύσεως, τῆς ὁποίας μετ' οὐ πολὺ ἀναφαίνεται ὑπερτέρα.

Ἡ ἑλληνὶς εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἀγαθὴ μήτηρ καὶ ἀγαθὴ

οικοδέσποινα. Ἐγνώρισα μάλιστα μίαν ἐξ αὐτῶν, τῆς ὁποίας ἡ ἱστορία ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς παράδειγμα. Ἀλλὰ φεῦ! Δὲν εἶναι πλέον ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἡ ἀγία ἐκείνη γυνή. Ἐὰν ἐπετρέπετο νὰ διηγηθῶ τὰς χριστιανικὰς ἀρετάς τῆς, τὰ προτερήματα αὐτῆς ὡς συζύγου καὶ ὡς μητρὸς, ἤθελον διηγηθῇ τὸν βίον ἀγίας καὶ ἡρώϊνης. Ἡ πρὸς τὰ τέκνα ἰδίως ἀφοσίωσις τῆς ἐλληνίδος ἔχει τι ἡρωϊκόν, καὶ — ἅς τὸ ὁμολογήσωμεν — τὰ ὑπὸ τοιούτων μητέρων ἀνατρεφόμενα τέκνα εἶναι σχεδὸν πάντοτε ἄξια αὐτῶν. Ἡ γυνή μορφώνει τὴν οἰκογένειαν, ἐν τῇ γυναικὶ ἐνοικεῖ τὸ ἱερὸν πῦρ τῆς ἐστίας. Ὅθεν καὶ οἱ δεσμὴ ὅλοι τῆς οἰκογενείας εἰς τὴν καρδίαν αὐτῆς συνάπτονται, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν δύναται ν' ἀποσπασθῇ ἄνευ αἱματηρᾶς πληγῆς. Τὰ καθήκοντα τῆς οἰκογενείας εἶναι παρ' ἡμῖν σπουδαιότατα, ὅσον παρ' οὐδενὶ ἄλλῳ ἔσται. Καὶ γνωρίζει τις ἄράγε πολλάς χώρας ὅπου, κατὰ κανόνα γενικόν, οἱ ἀδελφοί, πρὶν ἢ νυμφευθῶσιν, ἀναμένουσι ν' ἀποκατασταθῶσι πρότερον αἱ ἀδελφαὶ αὐτῶν;

Ὡς Ἀθηναῖοι, φίλοι μου, ἅς μὴ τρέχωμεν ζητοῦντες σύζυγον εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Δουνάβεως καὶ ἀλλαχοῦ! Ἐχομεν ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν τὰς θελκτικωτέρας γυναῖκας τοῦ κόσμου, μαργαρίτας, φίλοι μου. Πλησμονή εἶναι παρ' ἡμῖν τοιούτων γυναικῶν, ὑπάνδρων καὶ ἀνυπάνδρων· θέλω ὑποδείξαι τὰς ὑπάνδρους καλλονὰς ὡς ὑποκείμενα θαυμασμοῦ, ὡς ἔργα τέχνης· τὰς δὲ ἀνυπάνδρους ὡς γυναῖκας ἐρασιμωτάτας, θαυματοῦς ὑπερασπιστέους κατὰ τῶν ἐρχομένων νὰ μᾶς ἀρπάσωσιν αὐτοὺς Τριαστέρων.

Ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος τῶν Ἀθηνῶν, ὑψηλὰ, πολὺ ὑψηλὰ, βλέπετε ἀκτινοβολοῦντα βόρειον ἀστέρα, μετατεθέντα εἰς τὸν πολύφωτον ἐλληνικὸν ἀστερισμόν. Εἶναι γυνὴ νεωτάτη, ὡραία,

λαμπρά, εὖσμος ὡς ῥόδον Μαΐου, γλυκεῖα ὡς παρθένος τοῦ
ζωγράφου Μουρίλλου· ἡ ἀγαθότης ἐκφράζεται διὰ τῶν χειλέων
της, ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν της, ἐπ' αὐτοῦ αὐτῆς τοῦ ἥθους....
Οἱ ἀρχαῖοι, οἱ ἡμέτεροι προπάτορες, βλέποντες αὐτὴν διερχο-
μένην, ἤθελον εἰπεῖ· “Εἶναι ἡ θεὰ τῆς ἀγαθότητος!”

Ἀποκαλύψατε τὴν κεφαλὴν, Ἀθηναῖοι! εἶναι ἡ ἀνωτέρα
δέσποινα, ἡ ἀγαθωτέρα καρδιά τοῦ βασιλείου. Κάτω τοὺς
πίλους, Ἀθηναῖοι!

Ὅπισθεν αὐτῆς καὶ μετ' αὐτῆς βλέπετε πρόσωπον εἰς τὸ
ὁποῖον δὲν ἠξεύρετε ποίαν ἡλικίαν ν' ἀποδώσητε. Καὶ αὐτὴ
ἐπίσης ὑπῆρξε βέβαια ἐξαισίως εὐειδῆς, διότι καὶ σήμερον
ἀκόμῃ ἀποτελεῖ ἐν τῶν ὠραιότερων κοσμημάτων τῆς ἡμετέ-
ρας κοινωνίας. Ὅποια διαύγεια μορφῆς, ὁποῖα εὐγένεια καὶ
ὁποῖα γλυκύτης προσώπου. Ὠραία συμπεριφορὰ, μεγάλη
συμπεριφορὰ, ἀξιοπρεπῶς φέρει τὴν χηρείαν της. Δύο κά-
λυκες ῥόδων συνανθοῦσι μετ' αὐτῆς· ὁ νεαρώτερος τῶν δύο
εἶναι μᾶλλον κρίνον, ὅπερ δὲν θέλει ποτέ εὐρεῖ ἀγγείων ἄξιον
αὐτοῦ....

Τῶν ὑπάνδρων γυναικῶν ὁ κατάλογος εἶναι μακρός. Ἡ
κυρία Χ., ἥτις ἔχει τὴν σπανίαν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ φρόνη-
σιν νὰ μὴ βάπτῃ τὴν ὑπόλευκον ἤδη κόμην της, μὴ δὲν
ἔχει κεφαλὴν ἀρχαίου δακτυλιολίθου; Ὅποια ἀβρότης χει-
λέων! ὁποῖα γοητευτικὴ τομὴ ὀφθαλμῶν!.... καλλιπρεπε-
στάτη γυνή· ὁ σύζυγος αὐτῆς, εὖσωμος καὶ εὐειδῆς ἄνὴρ,
τὴν λατρεύει καὶ λατρεύεται παρ' αὐτῆς. Ἡ θυγάτηρ
αὐτῶν, ἐπίσης ὠραία, ἐγένετο σύζυγος ἀνδρὸς παριστῶν-
τος ὠραῖον μελαγχροινὸν τύπον. Ἀξιέραστος κατὰ πάντα
οἰκογένεια.

Δύο ἕτεροι δακτυλιόλιθοι· δύο ἀδελφαί, ἀμφοτέραι

ὑπανδρῶν. Τὰ δύο ζεύγη ἀποτελοῦσι μίαν οἰκίαν, τύπο ἐντελοῦς ἁρμονίας καὶ εὐδαιμονίας πλήρους. Ἡ κοινὴ γνώμη δὲν συμφωνεῖ εἰς ποίαν τῶν δύο νὰ δώσῃ τὸ μῆλον τῆς καλλονῆς, καὶ φαίνεται διστάζουσα. Αἱ προσωπικαί μου συμπάσχειν πρὸς τὸν σύζυγον μιᾶς ἐξ αὐτῶν, ἀξιέραστον καὶ ἀξιότιμον ἄνδρα, τὸν ὁποῖον ἀγαπῶ καὶ σέβομαι, μὲ προτρέπουσι νὰ δώσω τὸ μῆλον τοῦτο — αἷτιον ἄλλοτε τοσούτων καταστροφῶν — εἰς τὴν πρεσβυτέραν, φέρουσαν ἄλλως τε καὶ τὸ ὄνομα τῆς ἐπενεγκούσης τὸν ὄλεθρον τῆς Τρωάδος. Καὶ αἱ δύο ἐν τούτοις εἶναι ἀληθῆς πρωτότυπα κάλλους, ἀληθεῖς εἰκόνες τοῦ Βαττώ!

Ἄς ἔλθωμεν εἰς τὰς νεάνιδας Πολυάριθμοι εἶναι αὗται, ὡς τὰ ῥόδα τὸν μάϊον — ῥόδα; Ἐν ὁδῷ Σταδίου, πλησίον τοῦ ἐθνικοῦ τυπογραφείου, ἀνθῆ τὸ ὠραιότερον ῥόδον τῶν Ἀθηνῶν. Ὡ τοὺς περικαλλεῖς ὀφθαλμούς! Ὡραία μελαγχροιντ', ὑποπορφύρους καὶ χνοώδεις ἔχουσα, ὡς δύο περσικὰ μῆλα, τὰς παρειάς, ἐπίμηκες καὶ ῥαδινὸν τὸ ἀνάστημα· τοὺς ὀδόντας δέ; μαργαρίτας νοήμων, ἀγαπᾷ πρὸς τὴν ἀσπενοῦσαν μητέρα, ἀξιόλογος οἰκοδέσποινα, εὐπαίδευτος, ἐπιμελής Ἄ! τοὺς τρομεροὺς αὐτοὺς κυρίους Τριαστέρους! ἴσως ἔλθῃ τις ἐκ τῶν μυχῶν τῆς Αὐστραλίας καὶ μᾶς τὴν ἀρπάσῃ.

Καὶ ὑπὸ ξένα ἐθνόσημα, πρὸς τὰ ὁποῖα — ὡς εὐκόλως ἐννοεῖται — ὀλίγας ἔχομεν συμπασείας, θέλετε ἐπίσης εὐρεῖ νεάνιδας πολυθελγήτρους, καὶ πολυφέρνους μὲν τινας, ἄλλας δὲ ἀφέρνους καὶ ἀπόρους! Ἄ! κύριοι Τριάστεροι! διατί νὰ μὴν ἔχω τὸ ἑκατοστημόριον τῆς ὑμετέρας περιουσίας; Καὶ ὥστόσον εὐρίσκεται συνάδελφος ἐμὸς, πτωχὸς ὡς ὁ Ἰὼβ καὶ ὡς ἐγὼ, ὅστις ἔχει τὴν τόλμην νὰ νυμφευθῇ — πιστεύω δὲ

ὅτι καὶ ἐνυμφεύθη μέχρι τῆς ὥρας καὶ ἤν γράφω — νεῦ-
νιν ὑψηλὴν ἄπορον, καλλονῆς δὲ ἐξαιρέτου, ἐκτάκτου, ἀντί-
κουσαν εἰς οἰκογένειαν ἔντιμον ἐκ τῆς νήσου Κύπρου. Ἡ
ἐξαιρετος αὕτη καλλονὴ ἔχει ἀδελφὴν ἐλευθερίαν εἰσέτι· αἱ
δύω ἀδελφαὶ ὁμοιάζουσιν ἀλλήλας, ὡραῖον δὲ εἶναι νὰ τὰς
βλέπῃ τις ὁμοῦ· ἥδελε τὰς ἐκλάβει ὡς δύο ἀγάλματα τοῦ
Φειδίου ἡμφιεσμένα εὐρωπαϊκὸν ἔνδυμα. Εἶναι λαμπραὶ,
μεγαλοπρεπεῖς, καὶ ἐννοῶ, ἂν καὶ δὲν ἐγκρίνω, τὴν ἀπόφασιν
τοῦ συναδέλφου μου.

Ἐὰν δὲν ἐφοβούμεν μὲν πως ἐκληφθῶ ὡς κόλαξ τῶν ἰσχυ-
ρῶν, ἥδελον πλέξει τὸ ἐγκώμιον τῆς ἀνεψιάς ἐνὸς τῶν ὑπουρ-
γῶν, νεάνιδος πλήρους νοημοσύνης, εὐφυΐας καὶ ἀγαθότητος
καρδίας. Ἡδελον ἐπίσης λαλήσει περὶ τῆς ἀδελφῆς ἐνὸς
τῶν συναδέλφων μου, τύπου ἐλληνικοῦ ἐν πάσῃ αὐτοῦ τῇ
διαυγείᾳ, οἰκοδεσποίνης ἀξιολόγου, καλῶς ἀνατετραμμένης,
εὐπαιδευτοῦ· ἀλλ' ἥδελον εἰπεῖ ὅτι κινουμαι ὑπὸ φιλικῆς προ-
σωποληψίας. Θέλω ἰδίως τηρήσει σιωπὴν περὶ μικρᾶς τινοῦς
ἀκτινοβόλου μελαγχροινῆς, τῆς ὁποίας οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ οἱ
ὀδόντες ἥδελον ἐλκύσει τὸν θαυμασμόν τῆς ἀνδρωπότητος
ὀλοκλήρου, διότι φοβοῦμαι μὴν ἐλκύσω συγχρόνως ἐπ' αὐτῆς
τὴν προσοχὴν Τριαστέρου τινός, ὅπερ ἥδελε καιρίως μὲ βλά-
ψει, διότι ἐπιφυλάττομαι νὰ τὴν ζητήσω εἰς γάμον, ὅταν
γείνω πλούσιος διὰ τῶν ἐφημεριδογραφικῶν μου ἄρτρων, τὰ
ὁποῖα, δυστυχῶς, μέχρι τῆς παρούσης στιγμῆς, δὲν μοὶ πλη-
ρόνονται πάντοτε.

Ἐν Αῤήναις, τὴν 2 μαρτίου 1870.

ΔΟΥΒΡΕ.